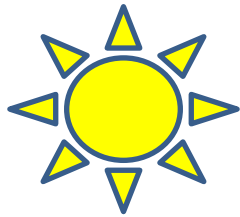

« جزوه قواعد و نکات کنکوری »

« عربی دوازدهم »

✓ جزوه درس اول شامل :

- توضیح کامل قواعد درس اول (الحُرُوفُ المُشَبَّهَة و لا النَّافِیَة لِلجِنْس) :

- تمارین تشریحی درس اول :

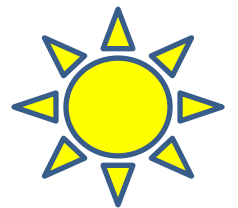
- لغات و کلمات و مترادف و متضادهای درس اول :

« تهیّه و تنظیم : علی فدایی »

« دبیر مدارس تیزهوشان تهران »

« دبیرستان : علامه حلی تهران »

« سال تحصیلی : ۹۸ - ۹۷ »

@arabi5plus1

« قواعد درس اول » : الدین والتدین :

❖ نواسخ در زبان عربی : (۱) افعال ناقصه (۲) حروف مشبّهة بالفعل (۳) لای نفی جنس

(۱) افعال ناقصه : در درس هفتم عربی یازدهم، به صورت کامل با افعال ناقصه آشنا شدیم. اکنون به توضیح دو مورد دیگر می پردازیم :

❑ نکته ۱ : حروف در زبان عربی دو دسته اند :

- (۱) حروف عامل : حروفی که روی کلمه بعد از خود، از نظر اعراب، تغییر ایجاد می کنند ؛ حروف جرّ - حروف ناصبه - حروف جازمه - حرف لای نفی جنس و ...
 (۲) حروف غیر عامل : حروفی که بر روی کلمه بعد از خود، هیچ تغییری در ظاهر کلمه ایجاد نمی کنند ؛ حرف لای نفی - حرف ال - حروف مستقبل و ...

(۲) حروف مشبّهة بالفعل : این حروف عبارتند از : « **إِنَّ** : قطعاً - به راستی که - همانا » - « **أَنَّ** : که » - « **كَأَنَّ** : گویی - مثل اینکه » - « **لَكِنَّ** : ولی - اما » - « **لَيْتَ** : ای کاش » - « **لَعَلَّ** : شاید - امید است - باشد که » ، این حروف « مشبّهة بالفعل » نیز بر « جمله اسمیه » می آیند ؛
 و « مبتدا » را به عنوان « اسم خود » با علامت « منصوب » (**ـَ** ، **ـِ** ، **ـِ** / **تَيْنَ** / **يْنِ**)
 و « خبر » را به عنوان « خبر خود » بدون تغییر (مرفوع) (**ـُ** / **ـَانِ** ، **تَانِ** / **ـُونَ**) قرار می دهند. مثال :
 - **إِنَّ** + **الله** **علیم** ← **إِنَّ اللهَ** **علیم** ! : (**الله** : اسم **إِنَّ** و منصوب / **علیم** : خبر **إِنَّ** و مرفوع)
 - **لَيْتَ** + **المسلمون** **متحدون** ← **لَيْتَ المسلمین** **متحدون** ! : (**المسلمین** : اسم **لَيْتَ** و منصوب به **ی** / **متحدون** : خبر **لَيْتَ** و مرفوع به **واو**)
 - **لَعَلَّ** + **الإنسان** **یتذکر** **أعماله** ← **لَعَلَّ الإنسان** **یتذکر** **أعماله** ! : (**الإنسان** : اسم **لَعَلَّ** و منصوب / **یتذکر** : خبر **لَعَلَّ** از نوع فعلیه)

❑ الف) انواع اسم حروف مشبّهة بالفعل :

(۱) اسم ظاهر : مثال : - **إِنَّ الإسلام** **دین العبادة** ! : (**الإسلام** : اسم **إِنَّ** ، از نوع اسم ظاهر)

- **لَعَلَّ هذا** **التلمیذ الضعیف یتقدّم** فی دروسه ! : (**هذا** : اسم **إِنَّ** ، از نوع اسم ظاهر)

(۲) فقط « ضمیر بارز » : هرگاه « حروف مشبّهة بالفعل » بر سر ضمائر « **هـ** - **هـُما** - **هـُم** - **ها** - **هـُما** - **هُنَّ** - **ک** - **کما** - **کُم** - **ک** و ... می - **نا** » بیایند ، نقش این ضمائر « اسم حروف مشبّهة بالفعل » محسوب می شوند. مثال :
 - **إِنَّک** **مرتدّد** فی عملک ! : (اسم حروف مشبّهة بالفعل ضمیر بارز « **ک** »)
 - **لَعَلَّهـُم** **یتذکرون** ! : (اسم حروف مشبّهة بالفعل ضمیر بارز « **هـُم** »)
 - **إِنَّکُم** **طالبون** ! : (اسم حروف مشبّهة بالفعل ضمیر بارز « **کُم** »)

❑ ب) انواع خبر حروف مشبّهة بالفعل :

« خبر حروف مشبّهة بالفعل » : قواعد و احکام خبر این حروف دقیقاً مانند خبر برای « مبتدا » می باشد (انواع خبر و نکته ها و شرایط تقدّم و اعراب آن و ...)

(۱) خبر مفرد : (تک اسمی) : یعنی خبر « حروف مشبّهة بالفعل » یک « **تک اسم** » باشد. مثال :

- **إِنَّ الآخلاق** **الفاضلة زینة** **العقلاء** دائماً ! : (**زینة** : خبر **إِنَّ** ، از نوع « مفرد »)

(۲) خبر از نوع جمله فعلیه : هرگاه **یک فعل به همراه فاعل خود** خبر برای حروف مشبّهة بالفعل باشد به آن « **خبر از نوع فعلیه** » گفته می شود. مثال :

- **لَعَلَّ هذین** **التلمیذین یساعدان** **معلمهما** فی الصف ! : (**یساعدان** : خبر **لَعَلَّ** ، از نوع فعلیه)

- **إِنَّ العاقل** **یعتبر** **لنفسه** **من تجارب** **الآخرین** ! : (**یعتبر** : خبر **إِنَّ** ، از نوع فعلیه)

(۳) خبر از نوع شبه جمله : هرگاه یک ترکیب « **جار و مجرور** » یا « **ظرف زمان یا مکان** » **خبر** برای « حروف مشبّهة بالفعل » باشد، به آن ترکیب یا ظروف،

« **خبر از نوع شبه جمله** » گفته می شود. مثال : - **إِنَّ تعظیم** **شعائر** **الله** **من تقوی** **القلوب** ! : (**من تقوی** : خبر **إِنَّ** ، از نوع شبه جمله)

- **إِنَّ فی** **کُل** **سطر** **جملة** **مفیده** ! : (**فی کُل** : خبر **إِنَّ** ، خبر از نوع شبه جمله)

توضیحاتی تکمیلی در مورد حروف مشبّهه بالفعل :

۱) « **إِنْ** » : برای تأکید کردن جمله بعد از خود به کار می‌رود و به معنای « **همانا ، قطعاً ، به درستی که ، بی‌گمان** » می‌باشد. مثال :
 - «... إِنْ اللَّهُ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ» : ... **بی‌گمان** خدا پاداش نیکوکاران را تباه نمی‌کند.

اگر حرف مشبّهه « **إِنْ** » در جمله ترجمه نشود، اشکالی به وجود نمی‌آید. مثال :

- **إِنْ** اللَّهُ قَدْ أَعْطَى الْإِنْسَانَ كَثِيرًا مِنَ النَّعْمِ : خداوند بسیاری از نعمتها را به انسان عطا کرده است. (کنکور سراسری / هنر ۹۱)

۲) « **أَنْ** » : به معنای « **که** » می‌باشد و دو جمله را به یکدیگر متصل می‌نماید. مثال :

- يَرَى الْكَافِرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ أَعْمَالَهُ السَّيِّئَةَ تَشْهَدُ عَلَيْهِ : کافر روز قیامت می‌بیند **که** اعمال بدش علیه او شهادت می‌دهند.

۳) « **كَأَنَّ** » : به معنای « **گویی - مثل اینکه - مانند** » می‌باشد. مثال :

- **كَأَنَّ** إِرْضَاءَ النَّاسِ غَايَةٌ لَا تُدْرِكُ : **گویی** خشنود ساختن مردم هدفی است که به دست نمی‌آید.

- هذه الغزاة **كَأَنَّهَا** إِنْسَانٌ شَاعِرٌ تُدْرِكُ جَمَالَ اللَّيْلِ : این آهو **مانند** انسانی شاعر است که زیبایی شب را درک می‌نماید. (کنکور سراسری / ریاضی ۹۲)

۴) « **لَكِنَّ** » : به معنای « **ولی - اما** » می‌باشد، و برای کامل کردن پیام و برطرف کردن ابهام جمله قبل از خود به کار می‌رود. مثال :

- «... إِنْ اللَّهُ لَدُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ **وَلَكِنَّ** أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ» : بی‌گمان خدا دارای بخشش بر مردم است **ولی** بیشتر مردم سپاسگزاری نمی‌کند.

۵) « **لَعَلَّ** » : به معنای « **شاید - امید است** » می‌باشد. مثال :

- **لَعَلَّ** هُمْ يَتَفَكَّرُونَ : **شاید** آنها فکر کنند.

- «... إِنْ جَعَلْنَا قُرْآنًا عَرَبِيًّا **لَعَلَّكُمْ** تَعْقِلُونَ» : بی‌گمان ما قرآن را به زبان قرار دادیم، **شاید (امید است)** شما خرد ورزی کنید.

۶) « **لَيْتَ** » : به معنای « **کاش** » بوده و برای **آرزو کردن** به کار می‌رود. و به صورت « **يَا لَيْتَ ؛ ای کاش** » هم استفاده می‌شود.

- **لَيْتَ** الْإِنْسَانَ يَتَأَمَّلُ فِي جَمِيعِ الْكَائِنَاتِ الْمَسْخَرَةِ لَهُ ! : **کاش** انسان در تمام موجودات که برای او مسخر شده دقت نماید !

- «... وَيَقُولُ الْكَافِرُ **يَا لَيْتَنِي** كُنْتُ تَرَابًا» : «... و کافر می‌گوید : **ای کاش** من خاک بودم »

نکاتی پیرامون حروف مشبّهه بالفعل :

نکته ۲ : اگر خبر « **لَعَلَّ** و **لَيْتَ** » « **یک فعل مضارع** » باشد، باید به صورت « **مضارع التزامی** » ترجمه شود. مثال :

- لَيْتَ الْمُسْلِمِينَ يَسْتَيْقِظُونَ مِنَ النَّوْمِ الْغَفْلَةِ : شاید مسلمانان از خواب غفلت **بیدار شوند!**

- **لَعَلَّ** هُمْ يَتَفَكَّرُونَ : شاید آنها **فکر کنند!**

حال اگر « **خبر حروف مشبّهه بالفعل** » « **یک فعل ماضی** » باشد، می‌توان آن را به صورت « **ماضی استمراری** » یا « **ماضی بعید** » ترجمه کرد. مثال :

- لَيْتَ الطَّالِبِ **إِتَعَدَّ** عَنِ الْكَسَلِ ! : کاش دانش‌آموز از تنبلی **دوری می‌کرد!** (**کرده بود**)

نکته ۳ : به ترجمه‌ی دو حرف مشبّهه‌ی « **لَيْتَ : کاش** » و « **لَعَلَّ : شاید - امید است** » ، خوب دقت کنیم که در عبارات جا به جا ترجمه نشوند. مثال :

- «... إِنْ جَعَلْنَا قُرْآنًا عَرَبِيًّا **لَعَلَّكُمْ** تَعْقِلُونَ» : بی‌گمان ما قرآن را به زبان قرار دادیم، **کاش** شما خرد ورزی کنید ! ← **شاید (امید است)**

نکته ۴ : راه تشخیص « دو حرف مشبّهه بالفعل **إِنْ** و **أَنْ** » با « **إِنْ** شرطیه » و « **أَنْ** ناصبه » :

۱) « **إِنْ** » : **قبل از اسم** و در **ابتدای جمله** دیده می‌شود : - **إِنْ** الْمَوَادَّ الْغِذَائِيَّةُ تَوْثُرُ فِي قَدْرَةِ الْجِسْمِ وَالْعَقْلِ !

۲) « **أَنْ** » : **قبل از اسم** و در **داخل جمله** می‌آید. - يَرَى الْكَافِرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ **أَنْ** أَعْمَالَهُ السَّيِّئَةَ تَشْهَدُ عَلَيْهِ !

۳) « **إِنْ** شرطیه » : قبل از « **فعل شرط** » می‌آید و همواره شروع کننده‌ی جمله است : - **إِنْ** تَنَصَّرُوا اللَّهُ يَنْصُرْكُمْ !

۴) « **أَنْ** ناصبه » : همواره قبل از فعل مضارع و در داخل جمله می‌آید. - أَمَرَ اللَّهُ الْإِنْسَانَ **أَنْ** يَنْتَفِعَ بِالنَّعْمِ الْإِلَهِيَّةِ !

نکته ۵ : « ما » کافه: اگر این حرف (ما) به **حروف مشبّهة** بالفعل « **إِنَّ** و **أَنَّ** » متصل شوند، عمل حروف مشبّهة را ساقط می کنند. (از بین می برند) یعنی جمله معمولی بوده و دارای « مبتدا و خبر » می باشد. در ضمن « **إِنَّمَا** » به صورت « **تنها - فقط** » ترجمه می شود که به آن « **حصر** » گفته می شود.
 مثال ۱: **إِنَّمَا** المؤمنون إخوة! : **تنها** مؤمنان با یکدیگر برادرند. (**إِنَّمَا**: ابزار حصر / المؤمنون: مبتدا / إخوة: خبر)
 مثال ۲: **إِنَّمَا** أساس التوحيد وحدانية الله! : **فقط** اساس توحید یگانگی خداوند است! (**إِنَّمَا**: ابزار حصر / أساس: مبتدا / وحدانية: خبر)

نکته ۶ : اگر بخواهیم جملاتی را که با ضمائر « **منفصل مرفوعی** : **هُوَ - هُما - هُم - و ... أنا - نحن** » شروع شده را با **حروف مشبّهة** بالفعل تغییر دهیم، این ضمائر منفصل را به ضمیر متصل شان تبدیل می کنیم و به « **حروف مشبّهة بالفعل** » متصل می کنیم. که در اینصورت اسم این حروف از نوع « **ضمیر بارز** » می باشد. مثال: - **إِنَّ** + **أنتم** + طالبون ← **إِنكُمْ** طالبون! : (ضمیر **كُم**: اسم **إِنَّ** / طالبون: خبر **إِنَّ**)
 - **إِنَّ** + **أنا** + فائز ← **إِنِّي** فائز! : (ضمیر **ي**: اسم **إِنَّ** / فائز: خبر **إِنَّ**)

نکته ۷ : « **حروف مشبّهة بالفعل** » چون اعراب « **مبتدا** » را تغییر می دهند، جزو « **حروف عامل (عامل نصب)** » محسوب می شوند.

✓✓ انواع « لا » در زبان عربی :

الف) حروف « لا » غیر عامل :

① « **لا** » به معنای « **نه** »؛ که در پاسخ به « **هَل - أ (آيا)** » می آید. مثال :

- هَل أنتَ تسكنُ في مدينةِ أصفهانٍ؟ **لا**، أنا أسكنُ في مدينةِ طهرانٍ! : آیا تو در شهر اصفهان زندگی می کنی؟ **نه** من در شهر تهران زندگی می کنم!

② « **لاي نفی** » : این حرف قبل از ۱۴ صیغه فعل مضارع می آید. در آخر فعل هیچ تغییری ایجاد نمی کند و فقط فعل مورد نظر را منفی می کند. مثال :

- الآباءُ لا يصرخونَ على الأبناء الصغار! : پدران بر فرزندان کوچک خود فریاد نمی زنند!

③ « **لاي عطف** » : داخل جمله می آید و به معنای « **نه** » می باشد و کلمه ی بعد از « **لا** » از نظر محلّ اعرابی و نقش تابع کلمه ی قبل از « **لا** » می باشد که به آن « **معطوف** » می گویند. مثال :

- أتمت جالسوا العشاء لا الجهلاء! : (لا حرف عطف / الجهلاء: معطوف)

ب) حروف « لا » عامل :

① « **لا نهی** » : بر سر « ۱۴ صیغه فعل مضارع » می آید و آخر فعل را « **مجزوم** » می کند: - لا تكتبُ - لا تكتبِي - لا تكتبُوا - لا تكتبِي

② « ۶ صیغه مخاطب » را به صورت « **نهی** » و « ۶ صیغه غائب و ۲ صیغه متکلم » را به صورت « **نباید + مضارع التزامی** » ترجمه می کنیم. مثال :

- أنت لا تكتبُ : تو ننویس - أنتم لا تكتبُوا : شما ننویسید - هما لا يكتبُ : آنها نباید بنویسند - نحن لا نكتبُ : ما نباید بنویسیم

② « **لا نفی جنس** » : فرمول : **لا نفی جنس + مبتدا + خبر ← لا + اسم لا نفی جنس (همواره حرکت -) + خبر لا نفی جنس (مرفوع)**

① همواره بر سر جمله « **اسمیّه** » می آید و **مبتدا** را « **اسم خود** » و **خبر** را « **خبر خود** » قرار می دهد.

② بلافاصله بعد از « **لا نفی جنس** »، « **اسم آن** » می آید. (یعنی هیچ فاصله ای بین **لا نفی جنس** و **اسم آن** وجود ندارد)

③ « **لا نفی جنس** » به معنای « **هیچ ... نیست** » می باشد.

④ « **اسم لا نفی جنس** » همواره ؛ **بدون ال - بدون تنوین** و علامت آن همیشه « **فتحه -** » است.

⑤ « **اسم لا نفی جنس** » هیچگاه به صورت « **مثنی و جمع** » نمی آید و همیشه یک اسم « **مفرد** » است.

⑥ هیچگاه « **خبر لای نفی جنس** » بر « **اسم خود** » مقدم نمی آید.

⑦ هیچگاه « **اسم لا نفی جنس** » « **یک اسم معرفه** » نمی باشد، و اگر « **مضاف الیه** » داشته باشد باید « **یک اسم نکره** » باشد. مثال :

- لا شيء أنفع من العقل! : هیچ چیزی سودمندتر از عقل نیست. - لا معبود غير الله! : هیچ معبودی غیر از خدا نیست.

نکته ۸ : فعل ناقصه « **لیس** » به معنای « **نیست** » بوده و « **لا نفی جنس** » به معنای « **هیچ ... نیست** » می باشد.

♦ تمرین (۱) : اسم و خبر حروف مشبّهة بالفعل و لا نفی جنس را در عبارات زیر مشخص کنید :

- ۱) لَيْتَ الْفُرْصَةَ تُغْتَنِمُ لِيُستفاد منها أكثر! :
- ۲) إِنْ فَهَمَ الثَّقَافَةَ الْعَرَبِيَّةَ مَا يُسَاعِدُ عَلَى فَهْمِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ لِلْإِنْسَانِ! :
- ۳) لَا عُصْفُورَ عَلَى قِضْبَانِ الْأَشْجَارِ قُرْبَ بَيْتِنَا! :
- ۴) لَيْتَ الْمَوَدَّةَ يَسْتَقِرُّ بَيْنَ النَّاسِ! :
- ۵) لَا صَدِيقَ لِيَلْتَلَمِذَ أَحْسَنُ مِنَ الْكِتَابِ! :
- ۶) كَأَنَّكَ مَتَرِدَّةٌ فِي عَمَلِكَ وَلَكِنِّي عَازِمٌ عَلَى مَوَاصِلَتِهِ! :
- ۷) إِنْ تَعْظِيمَ شَعَائِرِ اللَّهِ مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ! :
- ۸) لَا لِبَاسٍ أَجْمَلَ مِنَ الْعَافِيَةِ فِي الدُّنْيَا! :
- ۹) لَعَلَّ الْمُسْلِمِينَ يَسْتَيْقِظُونَ مِنَ النَّوْمِ الْغَفْلَةِ وَيَتَحَدُونَ! :
- ۱۰) إِنْ مَدِيرَاتِ الْمَدَارِسِ سَمِعْنَ أَصْوَاتَ التَّلْمِيزَاتِ! :
- ۱۱) أَيُّهَا الْغَنِيُّ! لَا إِتْفَاقَ فِي الْأَمْوَالِ إِلَّا فِي سَبِيلِ اللَّهِ! :
- ۱۲) إِنْ الْمُؤْمِنِينَ بَعِيدُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ! :
- ۱۳) إِنْ سَنَّا مُتَوَكِّلُونَ عَلَى اللَّهِ فِي الْحَيَاةِ! :
- ۱۴) لَعَلَّ كُلَّ النَّاسِ مُقْتَدِرُونَ، وَلَكِنْ بَعْضُهُمْ يَنْجِحُونَ فَقَطْ! :
- ۱۵) لَا شَكَّ فِيهِ أَنَّ بَيْتَ الثَّمَلَةِ يُسَبِّحُ بِمَهَارَةٍ! :
- ۱۶) إِنْ لِلَّهِ جَمِيعُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ! :
- ۱۷) لَعَلَّ الْإِنْسَانَ يُدْرِكُ خَالِقَهُ مَعَ جَمِيعِ الْكَائِنَاتِ! :
- ۱۸) إِنْ الدَّاعِينَ إِلَى الْخَيْرِ يَعْمَلُونَهُ بِأَنْفُسِهِمْ! :
- ۱۹) لَيْتَ الْمُسْلِمِينَ يَأْخُذُونَ مَشْعَلِ الْهَدَايَةِ بِأَيْدِيهِمْ مِنْ جَدِيدٍ! :
- ۲۰) لَعَلَّ صَدِيقَكَ يَتْرِكُ آمَالَهُ الطَّوِيلَةَ! :
- ۲۱) وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا! :
- ۲۲) إِنَّا جَعَلْنَا قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ! :
- ۲۳) إِنْ الْكِسْلَانَ ضَعِيفٌ فِي تَقَدُّمِهِ، وَلَكِنَّهُ لِيَعْمَلُ حَتَّى يَنْجَحَ! :
- ۲۴) لَا نَفْعَ فِي كَلَامٍ فِيهِ اللَّغْوُ وَالْغَيْبَةُ وَالْكَذِبُ! :
- ۲۵) لَا فِقْرَ كَالْجَهْلِ وَلَا مِيرَاثَ كَالْأَدَبِ! :
- ۲۶) فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ! :
- ۲۷) لَعَلَّ كُلَّ النَّاسِ مُقْتَدِرِينَ، وَلَكِنْ بَعْضُهُمْ يَنْجِحُونَ فَقَطْ! :
- ۲۸) إِنْ الزَّاهِدَ مُجَدِّدٌ فِي تَهْذِيبِ نَفْسِهِ، حَتَّى يَتَقَدَّمَ! :
- ۲۹) أَيُّهَا الْإِنْسَانُ! لَا دِينَ لِمَنْ لَا عَهْدَ لَهُ! :
- ۳۰) لَيْتَنِي مَعِينٌ لِمُظْلُومِي الْعَالَمِ! :
- ۳۱) إِنْ أَصْدِقَاءَنَا دَوَّوْبِينَ فِي أَعْمَالِهِمُ الدَّرَاسِيَّةِ! :
- ۳۲) إِنْ حَيَاةَ الْعُظَمَاءِ سِرَاجٌ لِهَدَايَةِ الْبَشَرِ! :

« لغات و کلمات درس اول (به ترتیب لغات موجود در درس) »

- (۱) تَدُنُّنٌ : دینداری (مصدر باب « تَفَعَّلُ »)
 (۲) أَمِيمٌ : به پا دار (فعل أمر از « أَمَامَ » / أَمَامَ / يُقِيمُ)
 (۳) أَمِيمٌ وَجْهَكَ : روی بیاور
 (۴) الْحَنِيفُ : یکتا پرست
 (۵) لَا تَكُونَنَّ : هرگز نباش (لَا تَكُنْ (نهی از « كَان - يَكُونُ ») + نَ (تاکید))
 (۶) شُعُوبٌ : مِلَّتْهَا (جمع : الشَّعْبُ)
 (۷) اِكْتَشَفَ : کشف کرد (مضارع : يَكْتَشِفُ / أمر : اِكْتَشِفْ / مصدر : اِكْتِشَافٌ)
 (۸) الْحَضَارَاتُ : تمدن‌ها (الحضارة : تمدن)
 (۹) النَّقُوشُ : کنده کاری‌ها، نگاره‌ها (مفرد : نَقْشٌ)
 (۱۰) يُوَكِّدُ : تأکید می‌کند (ماضی : أَوَكَّدَ / أمر : أَوَكِّدْ / مصدر : تَأَكِيدُ)
 (۱۱) يَدُلُّ : دلالت می‌کند (دَلَّ : دلالت کرد)
 (۱۲) الشَّعَائِرُ : مراسم‌ها، شعارها (مفرد : شِعَارٌ)
 (۱۳) الْقَرَابِينُ : قربانی‌ها (جمع : قُرْبَانٌ)
 (۱۴) تَجَنَّبُ : دوری کردن (مصدر؛ تَجَنَّبَ / يَتَجَنَّبُ)
 (۱۵) السُّدَى : باطل، بیهوده، بی‌هدف
 (۱۶) يَبِينُ : آشکار می‌سازد (ماضی : بَيَّنَّ / أمر : بَيِّنْ / مصدر : تَبَيَّنَ)
 (۱۷) حَدَّثَ : صحبت کرد (مضارع : يُحَدِّثُ / أمر : حَدِّثْ / مصدر : تَحَدَّثَ)
 (۱۸) السَّيْرَةُ : روش، شیوه زندگی
 (۱۹) الصَّرَاعُ : مبارزه، کشمکش (مصدر از فعل « صَارَعَ - يُصَارِعُ »)
 (۲۰) الأَصْنَامُ : بت‌ها (مفرد : صَنَمٌ)
 (۲۱) الفِئَاسُ : تَبَر
 (۲۲) كَسَّرَ : شکست (مضارع : يُكْسِرُ / أمر : كَسِّرْ / مصدر : تَكْسِيرٌ)
 (۲۳) عَلَّقَ : آویزان کرد (مضارع : يُعَلِّقُ / أمر : عَلِّقْ / مصدر : تَعَلَّقَ)
 (۲۴) الكِفِّ : کِنَف، شانه (جمع : أَكْتافٌ)
 (۲۵) مُكْسَّرَةٌ : شکسته شده (اسم مفعول)
 (۲۶) ظَنُّوا : گمان کردند (مضارع : يَظُنُّ)
 (۲۷) أَحْضَرَ : حاضر کرد، آماده کرد (مضارع : يُحْضِرُ / أمر : أَحْضِرْ / إْحْضَارٌ)
 (۲۸) آلهة : خدایان (مفرد : الهه)
 (۲۹) بَدَّوْا يَتَهَامَسُونَ : شروع به پیچ پیچ کردند
 (۳۰) حَرَّقُوا : بسوزانید (ماضی : حَرَّقَ / مضارع : يُحْرِقُ / مصدر : تَحْرِيقٌ)
 (۳۱) قَدَّفُوا : انداختند (ماضی : قَدَّفَ / مضارع : يَقْدِفُ / أمر : اِقْدِفْ)
 (۳۲) إِنَّ : قطعاً، به درستی که، همانا، بی‌گمان
 (۳۳) أَنْ : که
 (۳۴) كَأَنَّ : گویی، مثل، مانند
 (۳۵) لَعَلَّ : شاید، امید است

« کلمات مترادف درس اول »

(۱۱) حَدَّثَ = كَلَّمَ (صحبت كرد)	(۶) حَنِيفٌ = مُوحِّدٌ (يكتا پرست)	(۱) أُنَارٌ = أضاءَ (روشن كرد)
(۱۲) سَعَى = أَسْرَعَ = عَجَّلَ (شتافت)	(۷) حَرَّقَ = أَشْعَلَ (سوزاند)	(۲) أَعَانَ = سَاعَدَ (كمك كرد)
(۱۳) العَافِيَةُ = السَّلَامَةُ (سلامتی)	(۸) دَاءٌ = مَرَضٌ (بیماری)	(۳) الإِنْشِرَاحُ = السَّرُورُ (شادی)
(۱۴) قَذَفَ = رَمَى (پرتاب كرد، انداخت)	(۹) سُدَى = عَبَثٌ (بيهوده، باطل)	(۴) البَعَثُ = القِيَامَةُ (رستاخيز)
(۱۵) مَرَصُوعٌ = سَدِيدٌ (محكم)	(۱۰) صِرَاعٌ = كِفَاحٌ = النِّزَاعُ (مبارزه)	(۵) تَجَنَّبَ = ابْتِعادٌ (دوری كردن)

« کلمات متضادّ درس اول »

(۲) صِرَاعٌ (کشمکش) ≠ سِلْمٌ (آرامش)	(۱) تَجَنَّبَ (دوری كردن) ≠ تَقَرَّبَ (نزديك شدن)
(۴) دَاءٌ (بیماری) ≠ شِفَاءٌ (درمان)	(۳) الحَنِيفُ (يكتا پرست) ≠ مُشْرِكٌ (مُشْرِكٌ)
	(۵) حَرَّقَ (سوزاند) ≠ أَطْفَأَ (خاموش كرد)

محل یادداشت نکات